

Verksamhetsplan för morgon- och eftermiddags-
verksamhet inom den grundläggande
utbildningen i Borgå
från 1.8.2019

Innehåll

1 Inledning	2
2 Värdegrund och uppgift	3
3 Mål	4
4 Innehåll.....	4
5 Utvärdering.....	7
6 Samarbete och informationsgång	8
7 Verksamhetsramar	11
8 Val av deltagare	13
9 Sökande och fastställande av plats.....	14
10 Avgift, att binda sig till verksamheten och uppsägning.....	15
11 Ekonomi	16
12 Ekonomiskt stöd till verksamhetsarrangörer.....	17
13 Framtidens utmaningar.....	17
14 Allmänt.....	18

1 Inledning

Morgon- och eftermiddagsverksamheten styrs av lagen om grundläggande utbildning. Verksamheten styrs också av grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen. Där står vilka mål och uppdrag verksamheten har och vad den ska innehålla.

Med eftermiddagsverksamhet avses fritidsverksamhet som enligt lagen om grundläggande utbildning erbjuds varje dag efter skoldagens slut till elever i årskurserna 1 och 2 inom den grundläggande utbildningen samt till elever i årskurserna 1–9 som har beslut om särskilt stöd. Vid intagning ska lika antagningsgrunder tillämpas.

Det är frivilligt för kommunerna att ordna eftermiddagsverksamhet. Kommuner som ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet enligt lagen om grundläggande utbildning beviljas statsandel för verksamheten.

Koordineringsansvaret ligger hos utbildningstjänsterna i Borgå stad. Det är inte fråga om skolans egen verksamhet. Skolskjuts ordnas inte till eftermiddagsverksamhet eller hem därifrån, och kostnader för sådana resor ersätts inte. Matkahuoltos busskort kan användas till kl. 18.00. En elev som deltar i eftermiddagsverksamhet har inte rätt till skolskjuts med beställningstrafik från skolan till hemmet så länge eleven har en plats i eftermiddagsklubben.

Eftermiddagsverksamhet ordnas av olika föreningar och Borgå finska församling, oftast i skolans utrymmen. En månadsavgift uppbärs för deltagandet i eftis. Borgå konstskola arrangerar ett eget eftis i konstskolan.

Barnet och barnets vårdnadshavare har ingen subjektiv rätt att få tjänster inom morgon- och eftermiddagsverksamhet enligt lagen om grundläggande utbildning. Kommunen fastställer årligen hur många barn som kan delta och i vilken omfattning verksamhet ordnas för respektive elevgrupp. Målet är att kunna bevilja plats till alla som behöver en plats och som hör inom ramen för eftermiddagsverksamhet. Inom Borgå stad koncentrerar man sig på att utveckla eftermiddagsverksamheten. Arrangörerna av eftermiddagsverksamhet kan själva avgöra om de också arrangerar morgonverksamhet.

I denna plan används uttrycket eftermiddagsverksamhet när det gäller verksamhet enligt lagen och grunderna ovan. I planen används också den kortare benämningen eftis för eftermiddagsverksamhet.

Denna plan är godkänd av bildningsnämnden och är i kraft från och med 1.8.2019.

2 Värdegrund och uppgift

Utgångspunkten i verksamheten är att minska tiden som barnen är ensamma. Eftis ska erbjuda barnen en positiv, trygg och stimulerande miljö där barnet utvecklas under ledning av behörig personal. Verksamheten har en egen karaktär som betonar en högklassig fritidsverksamhet. Det centrala syftet är att stödja barnens uppväxt och utveckling och att stödja familjerna och skolan i deras fostrande arbete.

Verksamheten erbjuder följande:

- den stärker barnens självförtroende, uppmuntrar barnen att hitta egna styrkor och utveckla sitt kunnande
- den lär barnen att ta vara på sig själva och utveckla sig kreativt
- barnen får fungera socialt i en grupp
- den beaktar barnens behov och förutsättningar i en mångsidig miljö
- barnen får möjlighet till avslappning

Morgon- och eftermiddagsverksamhet grundar sig på den grundläggande utbildningens värdegrund;

- ✓ rättvisa och respekt för andra människor, där verksamhetskulturen ska uppmuntra till ett klimat med öppen diskussion och växelverkan i vardagen.
- ✓ god undervisning, vilket kännetecknas av mångsidighet. Centralt är också samarbete, en avslappnad, trygg atmosfär, växelverkan och närvaro. Personalen ska ha tid att lyssna och ta emot respons av barnen.

Trots att eftermiddagsverksamheten inte direkt betonar undervisning i verksamheten kännetecknas verksamheten av bl.a. mångsidighet och andra betoningar från värdegrunden.

Synen på lärande ses som:

- ✓ kreativitet och glädje i att lära sig
- ✓ positiva erfarenheter och känslor
- ✓ att hitta egna sätt att lära sig

Verksamheten styrs utgående från den grundläggande utbildningens allmänna uppfostningsmål och den utgör en fortsättning till uppfostningsarbetet inom småbarnspedagogik och förskoleundervisning. Verksamheten är gruppverksamhet, i och med vilken barnen så småningom växer upp till ett aktivt, hälsosamt och hållbart liv i en internationaliserad och teknologiserad värld.

I församlingarnas eftermiddagsklubbar stöder man de allmänna målsättningarna och dessutom barnets andliga liv och kristna uppväxt. Enligt vårdnadshavarens önskan kan barn ges möjlighet att delta i alternativ verksamhet.

I den lokala läroplanen betonas samarbetet mellan eftermiddagsverksamhet och skola.

3 Mål

Morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever ordnas enligt målen som fastställs i grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamhet inom grundläggande utbildning.

De allmänna målen för verksamheten är att:

- stödja hemmets och skolans fostrande arbete och barnens känslomässiga och etiska utveckling
- främja barnens välbefinnande och jämlikhet i samhället
- förebygga utslagning
- öka delaktigheten

För att stödja barnets välmående och skolgång ska personal i skola och eftis samarbeta och utbyta information. Det centrala är att se undervisnings- och inlärningsprocessernas samt fritidsverksamhetens pedagogiska och didaktiska konsekvens och kontinuitet.

Varje barn bör få känna att hon eller han är en del av gruppen. De vuxna lyssnar på barnen och tar med dem i planering och genomförande.

4 Innehåll

Eftis ska erbjuda barnen en mångsidig och stimulerande verksamhet som är anpassad för deras ålder, intressen och behov. Lek, skapande verksamhet och positiva upplevelser är viktiga i verksamheten. I verksamheten är det också centralt att röra på sig och vara ute samt att koppla av och vila. Läxläsning kan höra till verksamheten. Då verksamheten i eftis planeras beaktar ledaren samarbete med olika parter och med olika eftisar. Planeringen av verksamheten ska bygga på de saker som ger barnet glädje, stimulans, lärdom och fattningsförmåga. När verksamheten organiseras ska man se till att helheten blir balanse-rad och att barnets delaktighet beaktas då verksamheten planeras. Smågruppsarbete be-tonas.

Eftermiddagsverksamheten ska innehålla följande helheter:

- etisk utveckling och jämställdhet
- lek och samspel
- motion och utevistelse
- mellanmål och vila
- kultur och traditioner
- praktiska färdigheter
- visuellt, musikaliskt, kroppsligt och verbalt uttryck
- mediekunskap
- vardagssysslor, livsmiljö och hållbar livsstil
- olika teoretiska och praktiska ämnen

Etisk utveckling och jämställdhet

Målet för den etiska utvecklingen är att barnen lär sig förstå begrepp som ansvarsfullhet och ömsesidighet. I eftermiddagsverksamheten handleds barnen så småningom att ta ansvar för:

- sitt eget välbefinnande och sunda levnadsvanor
- andras välbefinnande och de rättigheter och skyldigheter som detta medför
- känslor och konsekvenser som det egna beteendet leder till både för dem själva och för andra
- regler och överenskommelser som ansluter sig till gruppens verksamhet
- en positiv inställning till omgivningen, naturen och en hållbar livsstil

Lek och samspel

Leken är en förutsättning för lärandet. Att leka och att vara en bra kamrat är förmågor som barnen får praktisera varje dag i eftis. Begrepp som lekförmåga och kompisamtal är grundläggande i verksamheten. Man delar leken i fri lek och i styrd lek- eller aktivitetsstund inomhus och utomhus. Eftis är en social arena, där alla ska känna tillhörighet.

Ledarna ska se till att varje barn verkligen är med, känna igen "bredvidlek" och se när barnet behöver den vuxna för att komma in i leken. Ledarens uppgift är att hjälpa alla barn in i aktiviteter och att nå individen.

I den fria leken leker barnet självständigt. Ledaren kollar och stöder i bakgrunden lekens fortskridande. Ledarna uppmuntrar barnen till interaktionsfärdigheter genom att:

- leka tillsammans
- lära och komma överens om regler och genom att hålla fast vid dem
- lösa konflikter
- beakta andra, till exempel genom att öva på att vänta på sin tur vid olika situationer

I den styrda leken och aktivitetsstunden fungerar ledaren som pedagogisk ledare och stöder lekens funktion. Som aktivitetsstunder kan nämnas musikstunder, rörelselekar, bollspel samt gårds- och traditionslekar. Då man planerar dessa aktivitetsstunder utgår man från barnens behov och deras intressen. För leken finns det bl.a. olika leksaker och redskap, brädspel och material för ute- och innelekar.

Motion och utevistelse

Varje barn har rätt att leka och spela ute i en trygg miljö. Barnen ska ha rätt att åtminstone i en timme/dag få röra på sig utomhus.

I veckoplaneringen beaktas barnens dagliga rörelse och motion. Ledarna planerar också styrda aktivitetsstunder för barnen.

Motion stöder barnens utveckling och välmående som helhet. I eftermiddagsverksamheten fäster man särskild uppmärksamhet vid att få med de barn som rör på sig för litet.

Det är bra att skaffa tillräckligt med motionsredskap till eftis. Man beaktar att det finns redskap som kan användas inomhus och utomhus, att det finns någonting både för de aktiva och lugnare barnen och att redskap lämpar sig för både en styrd aktivitetsstund och för att röra på sig enligt eget initiativ.

Mellanmål och vila

I varje klubb erbjuds barnen mellanmål. Man kan tillreda mellanmålet själv eller arrangören av eftermiddagsverksamheten kan också kontakta Borgå stads kostservice.

Under tiden för mellanmålet ges fostrande handledning. Barnen handleds till en ändamålsenlig måltidsrytm samt goda matvanor och bordsskick i en lugn miljö. Ett smakligt mellanmål och en trivsamt miljö ökar känslan av välbefinnande.

Mellanmålet följer Borgå stads riktlinjer för bespisning och kostutbud. Arrangören eller ansvarsledaren informerar vårdnadshavarna om mellanmålet.

Barnen ska ges möjlighet att vila och att vara för sig själva, t.ex. vid en läshörna, soffa eller madrassgrupp. Ledarna skapar också möjligheter för barnen att lugna ner sig och vara för sig själva.

Kultur och traditioner

Barnens kulturella identitet stärks genom ett mångsidigt innehållsutbud. Man bekantar sig med de finländska traditionerna och traditionerna i andra kulturer genom t.ex. sånger, lekar, sagor och fester. Kulturprojekt kan arrangeras för att lyfta fram olika kulturer. Mångkulturell fostran baserar sig på mänskliga rättigheter, jämställdhet, jämlikhet, tolerans och demokrati.

Genom att stifta bekantskap med olika kulturer blir verksamheten mångsidigare, fördomar minskar och samvaron berikas.

Borgå stad erbjuder möjligheter och/eller idéer till olika konstaktiviteter. Borgå konstskola, muséer och bibliotek är möjliga besöksmål. Man kan bekanta sig med närområdet och hembygden genom olika projekt eller klubbverksamhet.

Praktiska färdigheter

I eftis har barnen möjlighet att regelbundet öva praktiska färdigheter. Barnen har möjlighet att dagligen självständigt pyssla i eftis. Vid handledd verksamhet används olika arbetsmetoder på ett varierande sätt. Verksamheten kan planeras som olika teman, gemensamma verk, modeller eller anvisningar som efterföljs. Man övar olika handfärdigheter och låter barnen bekanta sig med olika arbetsmetoder.

Visuellt, musikaliskt, kroppsligt och verbalt uttryck

Genom sånger, lekar, danser, drama, sagor, ramsor och fester bekantar sig barnen med de finländska traditionerna och traditionerna i andra kulturer. Man kan låta barnen bekanta sig med olika slags musik och olika instrument. Att tillsammans uttrycka sig visuellt, musikaliskt, kroppsligt och verbalt ger barnen positiva upplevelser och gruppen en bra dynamik.

Mediekunskap

Mediekunskap inom eftis innebär t.ex. att man tillsammans läser tidningar och bekantar sig med kommunikationstekniska apparater och hur de används. Man kan tillsammans prata om olika löpsedlar i tidningarna och om TV-program samt göra projektarbeten som tidningar och fotografering. Man hittar material bl.a. på "Det stora medieäventyret" (www.suurimediaseikkailu.fi), som publicerats av undervisnings- och kulturministeriet.

Vardagssysslor, livsmiljö och hållbar livsstil

Verksamheten ska lära barnen att ta vara på sig själva och ge dem möjligheter att förverkliga sig kreativt, t.ex. genom kortvariga klubbar inbakade i eftermiddagsverksamheten. En verksamhet som är välplanerad och högklassig beaktar barnens behov och förutsättningar och handleder barnen till en aktiv, sund och hållbar livsstil och till att leva i en internationaliserad och teknologiserad värld. Barnen anammar en hållbar livsstil med ansvar för miljön genom olika spel och lekar och genom att diskutera miljön, ansvar för gemensamma och egna saker och genom att respektera djur och växter. Positiva upplevelser fås genom att leka i naturen och genom olika utfärder.

5 Utvärdering

Kommunen utvärderar den eftermiddagsverksamhet som den stöder och deltar i extern utvärdering. Borgå deltar i Utbildningsstyrelsens elektroniska uppföljning. Med utvärderingen stöder man verksamhetsutvecklingen. De viktigaste utvärderingsresultaten publiceras för arrangörer, de deltagande barnens föräldrar och massmedier. Varje klubb utvärderar sin egen verksamhet och håller kontakt med barnens föräldrar.

Utvärderingsfrågor som gäller eftermiddagsverksamheten bifogas till utbildningstjänsternas utvärdering. Genom statistikföring följer staden månatligen upp gruppernas storlek och platsutbudet. Eftisledarna skickar uppföljningsblanketterna till koordinatören för eftermiddagsverksamheten. Eftermiddagsklubbarnas elevantal och handledningstimmar statistikförs för att fastställa statsandelen för morgon- och eftermiddagsverksamhet. Uppgifterna överlämnas till Utbildningsstyrelsen.

6 Samarbete och informationsgång

Hemmet

I verksamheten strävar man efter att tillsammans med vårdnadshavarna hitta en gemensam linje för uppfostran och stöda uppfostran i hemmen. Det är ändå alltid hemmet och vårdnadshavarna som bär det huvudsakliga ansvaret för uppfostran. Eftisledarna har ansvaret för att uppfostra barnen som medlem i denna grupp. Vårdnadshavarna uppmuntras att delta i uppfostringssamarbetet som grundar sig på respekt och jämlikhet. Växelverkan ska fungera och man ska snabbt försöka lösa eventuella konflikter. Fostringsgemenskapen förstärks av en öppen och välkomnande verksamhetskultur, positiv inställning och av ett samarbete som börjat positivt.

Man har klara samarbetsmodeller och -strukturer. Man informerar skriftligt om innehållet, verksamhetsprinciper och undantagsfall. Speciella ärenden som gäller ett barn kan diskuteras då vårdnadshavaren hämtar barnet eller vid ett överenskommet samarbetsmöte. Man kommer skriftligt överens om trygghets- och ansvarsfrågor under eftistid, t.ex. om barnets allergier, användning av läkemedel och vem som hämtar barnet.

I ärenden som berör barnet tar man i första hand kontakt med vårdnadshavarna. Man erbjuder vårdnadshavarna möjlighet att delta i planering. Föräldrakvällar, föräldramöten som skolan arrangerat, personliga träffar, vecko- eller månadsinfo, kontakthäfte, telefonsamtal, gemensamma aktiviteter m.m. är redskap för samarbetet.

För de barn som behöver stöd kommer man med vårdnadshavarna och med skolan överens om hur målen för barnets uppväxt och stöd för utvecklingen beaktas i eftermiddagsverksamheten. Eftisledaren kan med vårdnadshavarens specificerade tillstånd delta i utarbetandet av planen för elevens lärande eller den individuella planen för hur undervisningen ska ordnas eller få information om dem samt delta i förhandlingar som gäller barnet.

Skolan och annat yrkesmässigt samarbete samt informationsutbyte

Samarbete med skolan

Eftermiddagsverksamheten bygger på samma värdegrund som den grundläggande utbildningen och stödjer skolans fostrande arbete.

Hela personalen bör informeras om den eftermiddagsverksamhet som ordnas i skolan. Med hjälp av samarbete mellan eftisledarna och barnets lärare samt skolans övriga personal skapar man strukturer för ett fungerande och regelbundet samarbete samt för en gemensam verksamhetskultur. Samarbetet stöds t.ex. av att läraren bekantar sig med den egna klassens eftermiddagsverksamhet och med ledarna i början av läsåret. Ansvarsledaren i eftis inbjuds till skolans personalmöten och vid behov till andra samarbetsmöten och utbildningar, bl.a. att delta i överflyttningsspalaver gällande de barn som börjar i skola/eftis med tillstånd av vårdnadshavaren.

Skolan informerar ansvarsledaren om olika mötesdatum.

Arrangören av eftermiddagsverksamheten ansvarar för att ett möte med skolan hålls på våren. Mötet gäller nästa läsårs spelregler, trivselregler, modeller för verksamhetsstyrning, trygghetsfrågor, allmän praxis, utrymmen m.m. Protokollet som gäller överenskomna ärenden undertecknas av arrangören (ansvarsledaren) och rektorn.

Skolan och eftermiddagsverksamheten avtalar sinsemellan om vilka lokaler och vilken utrustning som används. Här beaktas tryggheten och att lokalerna är ändamålsenliga. Vid diskussion om lokalerna beaktas ansvar för renhållning och låsande av dörrar. Man diskuterar förfarandet i krissituationer. Till exempel följande saker ökar tryggheten: att skapa en värdegrund, att se till att lokalerna är trygga, rena och trivsamma samt att anamma och utveckla den verksamhetspraxis som förstärker samarbete och delaktighet.

Man kommer överens om verksamhetssätt som berör kommunikationen mellan läraren och eftis och mellan elevvårdspersonal och eftisledarna samt informationskvällar och informationsmaterial till vårdnadshavarna. De eftisar, som inte fungerar i skollokaler, kommer årligen överens om gemensam praxis med skolan. Till den gemensamma praxisen kan räknas bl.a. hur man informerar om följande saker:

- barnet insjuknar under skoldagen
- personalförändringar
- undantag i läsordningen
- barnet slutar tidigare, deltar i klubbverksamhet
- gemensamma föräldrakvällar (skolans föräldramöte för förstaklassare och höstens föräldramöte)
- serviceproducentens möjlighet att delta i föräldramöten
- användning av Peda.net.

Eftis stöder för sin del förverkligandet av skolans läroplan. Detta förutsätter att ledarna bekantar sig med skolans verksamhetssätt och t.ex. skolans läroplan. Verksamheten utvärderas under våren.

Samarbetet med eftermiddagsverksamheten beaktas i skolans verksamhetsplan.

I mån av möjlighet är eftermiddagsverksamheten en del av skolans allmänna, intensifierade och/eller särskilda stöd.

Samarbete med elevvården

Eftermiddagsverksamheten, tillsammans med elevvården, stöder barnets helhetsbetonade välmående och skolgång, vilket syns i ärenden som berör ett enskilt barn samt i informationsgången. Med tillstånd av vårdnadshavaren kan ledaren ta kontakt med läraren, elevvårdspersonalen eller andra sakkunniga, om ärendet så förutsätter. Personalen inom eftermiddagsverksamheten ska få alla nödvändiga uppgifter som förutsätts för ett ändamålsenligt ordnande av verksamheten, utan separat vårdnadshavartillstånd. Om sekretessbelagda uppgifter överförs mellan skola och eftis krävs ett specificerat skriftligt tillstånd av vårdnadshavarna. Serviceproducenten och personalen förbinder sig att inte till utomstående ge sådan information som berör kundernas privatliv, ekonomiska ställning eller social- och hälsovård.

Samarbete med föräldrar

Föräldrarna bär ansvaret för att personalen i eftermiddagsverksamheten får den information som behövs om barnets vård. En personlig vårdplan görs vid behov upp för särskilda arrangemang. Ledarna tar i första hand kontakt med vårdnadshavaren då de funderar över barnets beteende och välmående. Med tillstånd av vårdnadshavaren kan ledaren ta kontakt med läraren, elevvårdspersonalen eller andra sakkunniga om ärendet så förutsätter. Elevvårdspersonal samarbetar vid behov med eftispersonal, likaså med tillstånd av vårdnadshavarna. Ifall ett specificerat tillstånd inte getts för samarbete kan elevvårdspersonal ge anonym, allmän konsultation.

Annat samarbete

Med tanke på skoldagen som helhet är det viktigt att undervisningspersonal, eftispersonal och skolans elevvård fungerar i naturlig växelverkan sinsemellan. Ansvarsledaren kan ta kontakt med barnträdgårdsläraren inom **förskoleundervisning** på våren. Ansvarsledaren har vid behov ett möte med barnträdgårdsläraren inom förskoleundervisning samma dag som överlåtelsemötet mellan förskoleundervisning och skola hålls, eller vid senare tidpunkt. Vid behov deltar eftisbarnens lärare i mötet. I dokumentationen används samma överföringsblankett som vid överlåtelsemötet mellan förskola och skola. Allmän information överförs och man diskuterar gruppdynamik och barn med särskilda behov.

Själva blanketten överförs inte till eftis. Ansvarsledaren ansvarar för och utvärderar behovet av dataöverföring till de andra ledarna. De uppgifter som är nödvändiga för att kunna ordna verksamheten överförs.

De ambulerande specialbarntädgårdslärarna ansvarar över att ansvarsledaren i eftis vid behov kallas till möte, ifall ärendet berör barn med särskilda behov som börjar i eftis. Uppgifter som är nödvändiga överförs till ansvarsledaren. De andra ledarna bör också få all nödvändig information. Tillstånd för dataöverföring beaktas.

Ansvarsledaren kan vara med då barnen bekantar sig med skolan. Annat samarbete med barntädgårdsläraren inom förskoleundervisning diskuteras, t.ex. att eftis har "öppna dörrar" då det är skolinskrivning. De eftisar som inte fungerar i skolan håller en "öppen eftiskväll" för eventuella nya eftisbarn och deras föräldrar. Man kan planera kvällen så att man presenterar olika teman i verksamheten.

Mångprofessionellt samarbete ökar förutsättningarna för att kunna stöda barnet i tillräcklig utsträckning. Vid behov hålls ett möte med vårdnadshavaren och en representant från skolan. Rektorn kontaktas i detta fall i förväg. Det diskuteras bl.a. verksamhetsmodeller och eventuell konsultation (råd och stöd) för eftermiddagsverksamheten. Då tidig oro väcks tar man så fort som möjligt kontakt med hemmet och vid behov med skolan och/eller andra samarbetsparter. Då man samarbetar bör man minnas sekretessfrågan och tillståndet för informationsöverföring.

Samarbetet mellan skola eller förskoleundervisning och eftis tas upp i överföringsblanketten från förskolan till skolan. En blankett om specificerat tillstånd delas ut till eftisbarnens vårdnadshavare vid behov.

7 Verksamhetsramar

Klubbarnas verksamhetsplaner

Varje eftis utarbetar i början av verksamhetsperioden sin egen verksamhetsplan på basis av stadens verksamhetsplan, grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen 2011 och kvalitetskriterier för morgon- och eftermiddagsverksamhet inom den grundläggande utbildningen. Planen fungerar som arbetsredskap vid planering, förverkligande och utvärdering. Planen lämnas till koordinatören för eftermiddagsverksamheten inom septembermånad.

Klubbledarna förverkligar planen och gör upp termins-, månads-, vecko- och dagsplaner. Planen bör vara mångsidig. Speciell uppmärksamhet fästs vid säkerheten och vid att verksamheten är meningsfull, mångsidig och erbjuder barnet erfarenheter av att lyckas. Utöver ledd verksamhet har barnen möjlighet att leka egna lekar, vila och läsa sina läxor. Barnen tas med i planering av verksamheten och då man fastställer regler.

Verksamhetsplanen innehåller planering över användning av utrymmena inomhus och utomhus. I planeringen bestäms de allmänna målen och det praktiska förverkligandet. Samarbete med vårdnadshavarna, skolan och andra aktörer skrivs ner. Förverkligandet av planen utvärderas på våren och utvärderingen beaktas vid planering av följande läsår. Målet

är att koordinatören och ledarna på varje verksamhetsställe diskuterar verksamheten. Skolan antecknar i sin verksamhetsplan bl.a. samarbetsfrågor med eftermiddagsverksamheten.

Ledarresurs och barngruppens storlek

Eftermiddagsklubbarna sysselsätter ett stort antal behöriga ledare och kan erbjuda även äldre personer stimulerande verksamhet. Dessa personer kan fungera t.ex. som sagotanter eller -farbröder. Även föräldrar kan fungera som frivilliga klubbledare.

Verksamhetsarrangörer anställer ledare. Behörig som ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet fr.o.m. 1.8.2009 är en person som (1) har avlagt för uppgiften lämplig högskoleexamen, examen på institutnivå, yrkesinriktad grundexamen eller motsvarande tidigare studier, yrkesexamen eller specialyrkesexamen och som i samband med utbildningen har inhämtad eller genom erfarenhet visad förmåga att arbeta som ledare i en barngrupp eller (2) har behörighet att ge klassundervisning, förskoleundervisning, specialundervisning eller ämnesundervisning eller fungera som elevhandledare.

I varje eftis finns en ansvarig ledare som uppfyller kraven. Till ansvarsledarens arbetsbild hör bl.a. olika ansvarsuppgifter och helhetsansvar för planering och genomförande av verksamheten. Dessutom finns det tillräckligt med övriga ledare med tanke på antalet barn och utrymmena. Arrangören av eftermiddagsverksamheten kan få lönestöd också för den andra behöriga ledaren. Extra lönestöd kan beviljas grupper där det finns barn med särskilda behov. Verksamhetsarrangören får själv överväga vad som krävs (färdigheter och lämplighet) av de övriga ledarna.

Arrangören av eftermiddagsverksamheten arrangerar verksamheten med sin egen personal. Utgångspunkten då man bygger upp grupper är att man har minst två ledare. Med två ledare möjliggör man en verksamhet som är trygg, mångsidig och planerad. Målet är att hitta lämpliga ledare också för tvåspråkiga klubbar. I gruppen räknar man med 1 ledare per 13–15 barn i allmän undervisning, ändå så att man beaktar gruppen som helhet. Alla barn i eftis är inte alltid på plats samtidigt dvs. barn kan komma och gå hem vid olika tidpunkter.

Eftisledarna bör delta i utbildning som utvecklar kunnandet. Man går igenom verksamheten tillsammans med koordinatören för eftermiddagsverksamheten vid planeringsmöten. Under läsåret arrangeras regelbundet även andra utbildningar/möten. Kartläggning av ledarnas yrkeskunnande gjordes våren 2018. Personalen görs förtrogna med de författningar som berör behandling av personuppgifter, sekretess och tystnadsplikt samt skyldigheterna i barnskyddslagen. Ledarnas arbetsgivare svarar för inskolning i arbetsuppgifterna samt planerar arbetstiderna så att ledarna kan delta i fortbildning, möten och eventuella nätverksarbeten. Serviceproducenten ansvarar för att åtminstone en av ledarna har hygienpass och att ledarnas kunskaper i första hjälpen är uppdaterade. På alla verksamhetsställen är man förtrogen med pedanet-sidan gällande eftermiddagsverksamhet, där man har samlat och årligen uppdaterat de viktigaste dokumenten i anslutning till eftisverksamheten. En "inskolningsmapp" i eftisgruppen kan också användas för detta syfte.

Eftisledarna bör känna till skolans krisplan eller räddningsplan och eventuella andra planer. Förebyggande arbete mot mobbning är en viktig del av eftermiddagsverksamheten. Skolan bör beakta samarbetet med eftermiddagsklubben som en naturlig del av verksamheten.

Kvalitetskriterier

Nationella kvalitetskriterier utarbetades för morgon- och eftermiddagsverksamheten och skolans klubbverksamhet 2012, och bifogades till kvalitetskriterierna för den grundläggande utbildningen. Utgående från kriterierna skulle kommunerna göra upp sin egen kvalitetsplan för såväl morgon- och eftermiddagsverksamheten som skolans klubbverksamhet. Utbildningssektionen godkände planen 2013.

Det gjordes en kartläggning över den nutida situationen och över utvecklingsbehoven 2012–2013. Syftet med arbetet var att stöda kvalitetsutveckling på lokal nivå.

Kommunen/utbildningstjänsterna utvärderade våren 2018 hur åtgärdsförslagen framskridit. Enkäten riktades till eftermiddagsverksamhetens serviceproducenter, ansvarsledare och skolans rektor. Resultaten har tillkännagetts de berörda för betänkande och för vidare planering. I verksamhetsberättelsen för morgon- och eftermiddagsverksamhet inom den grundläggande utbildningen i Borgå beskrivs resultaten från enkäten. Verksamhetsberättelsen godkändes av utbildningssektionen hösten 2018.

Behöriga och yrkeskunniga ledare har en central roll när det gäller upprätthållandet av kvaliteten och en tillgång till en fortsatt utveckling av verksamheten.

I skolornas årliga verksamhetsplan antecknas målen för eftermiddagsverksamhet och samarbetet utvärderas.

8 Val av deltagare

Eftermiddagsklubbar är avsedda i första hand för grundskolans elever i årskurserna 1–2 samt de elever i övriga klasser för vilka ett beslut om särskilt stöd fattats. Barnen väljs till eftis på basis av ansökningar som inlämnats inom ramen för ansökningstiden. Om det inte finns plats för alla sökanden sker valet genom lottning mellan de ansökningar som utgående från kriterierna bedömts som likvärdiga.

Platserna utdelas på följande grunder:

1. förstaklassare
2. andraklassare med specialbehov
3. övriga andraklassare

4. äldre skolelever

Till andraklassarnas specialbehov räknas bl.a.

- föräldern har ett expertutlåtande om behovet av eftermiddagsplats
- föräldern är ensamförsörjande
- föräldrarna/föräldern förvärvsarbetar eller studerar på annan ort.

Ett expertutlåtande betyder inte automatiskt att barnet får en plats. Specialbehoven bedöms som en helhet.

Beslutet om plats i eftermiddagsverksamhet för de barn i årskurserna 1–9 som tagits eller flyttats till specialundervisning görs från fall till fall om eleven behöver särskilt stöd för att kunna delta i verksamheten eller om eleven går i årskurs 3–9. Man beaktar gruppen som helhet och barnets möjligheter att fungera i grupp. Man kan beakta minskningen av gruppstorleken och/eller utökandet av antalet ledare i gruppen.

9 Sökande och fastställande av plats

Barnen väljs till eftermiddagsklubbarna för ett läsår i taget. Ansökan till eftermiddagsverksamhet sker elektroniskt via Wilma-programmet i början av året. Beslut om plats skickas elektroniskt via Wilma senast i april-maj till alla blivande första- och andraklassisters vårdnadshavare som ansökt om plats i tid. Förbindelsen kan återtas genom ett skriftligt meddelande till beslutsfattaren inom två veckor från det ett positivt svar erhållits.

Ifall barnet börjar i specialundervisning söker man om eftisplats i den skola barnet börjar (ifall det i skolan finns eftis).

Ansökningsblankett och information om eftermiddagsverksamhet finns på stadens webbplats (www.borga.fi).

Ansökan sker med ansökningsblankett för de elever i årskurserna 3–9 som har beslut om särskilt stöd.

Den som ordnar verksamheten svarar för att informera hemmen och skolorna om sina eftermiddagsklubbar.

Koordinatorn för eftermiddagsverksamheten ger, tillsammans med den ansvarsperson som anvisats av verksamhetsarrangören, ett förslag om val av barn till eftis och utbildningsdirektören fattar beslut om antagning till verksamheten. Då besluten om platser och placering i grupper fattas, samarbetar man också med dagvård och skola.

Motiveringar för nekande beslut:

1. ansökan har inlämnats för sent
2. gruppen är fullsatt
3. sökanden går inte i klass 1
4. barnet eller familjen har inga specialbehov

Efter den egentliga ansökningstiden kan man fråga av koordinatören om det finns lediga platser.

Ansökan lämnas till koordinatören. Det finns ett begränsat antal platser i grupperna och man kan delta i grupperna endast om det finns lediga platser. Efter ett nekande beslut ställs sökanden i kö. I sista hand lottar man ut platsen om det finns två likvärdiga sökanden.

Platserna i kön utdelas på följande grunder:

1. ansökan har inlämnats i tid
2. om det finns platser, används samma kriterier som vid utdelning av platserna
3. vid ansökningar som lämnats för sent används samma kriterier som vid utdelning av platserna

Klubbarnas utbud eller platsantal samt ordnandet av verksamhet för första- och andraklassare och specialelever kan ändras. Ifall barnantalet är under tio, kan eftis inte ordnas. Verksamhet med färre än tio barn kan ordnas enligt övervägning.

Förstahandsbeslut om eftisplats skickas till föräldrarna. Barnet kan överflyttas till ett annat eftis vid behov. Barnet kan vid behov placeras i ett annat eftis än det som föräldrarna önskat. Om antalet barn väsentligt minskar under läsåret, kan barnet flyttas till en annan eftermiddagsklubb. För att eftermiddagsverksamheten ska vara välfungerande som helhet bör flyttar av barnens eftisplatser vara välmotiverade, dvs. det är inte möjligt att flytta barnets eftisplats utan särskilda skäl.

10 Avgift, att binda sig till verksamheten och uppsägning

Klubbtiden är valfri. Klubbavgiften är 81 euro/månad (3h/dag), 108 euro/månad (4h/dag) eller 135 euro/månad (5h/dag). Månadsavgiften fastställs enligt den längsta dagliga klubbtiden och gäller för hela månaden. Skolornas lovdagar och månadernas längd inverkar inte på månadsavgiften. I verksamheten följer man samma start- och slutdatum som i stadens skolor som fastställts av bildningsnämnden (eftisarna har inte öppet lördagar).

Avgiften kan debiteras för varje sådan månad då barnet deltar i verksamheten. Halva avgiften debiteras om verksamhet ordnas högst tio dagar eller om barnet på grund av sin sjukdom inte kan delta i verksamheten mer än tio dagar under ifrågavarande månad. Om

sjukfrånvaron fortsätter hela månaden debiteras ingen avgift. I fråga om sjukfrånvaro bör ett sjukintyg uppvisas. Om barnet av någon annan anledning än på grund av sjukdom är frånvarande hela kalendermånaden, debiteras halva månadsavgiften. Andra avgifter kan inte tas ut för deltagande i verksamheten.

Eftisverksamheten finansieras huvudsakligen med deltagaravgifter som betalas av föräldrarna. Genom att underteckna ansökan binder sig familjerna till verksamheten och till att betala eftisavgifterna. Verksamhetsarrangören fakturerar deltagaravgifterna månatligen. Uppsägningstiden är minst en kalendermånad innan ändringen träder i kraft. Medlemskapet slutar alltid i slutet av en månad. Ifall eftisplatsen inte alls används under uppsägningstiden, faktureras hälften av månadsavgiften. Används någon dag under uppsägningstiden faktureras hela avgiften. Avgift uppbärs inte efter uppsägningstiden.

När man slutar gå i eftis måste man i första hand kontakta klubbledaren. Arrangören kan debitera avgiften för augustimånad om eftisplatsen sagts upp i juli eller i augusti innan skolan börjar.

Undantagsvis debiteras halva avgiften för augustimånad, ifall verksamhet används i högst tio dagar, enligt beslut om startdatum. Detta gäller endast för augustimånad.

Ingen avgift uppbärs för dagarna i juni fastän eftisverksamhet ordnas även de år läsåret slutar först i juni.

Eftistiden kan ändras endast en gång per läsår. Ändring av eftistiden träder i kraft genast från följande månad. En skriftlig uppsägning och ändring av eftistid med motiveringar bör i tid ges till koordinatör. Ändringen kan göras via e-post till koordinatör eller man kan fylla i en blankett som fås från stadens webbplats.

Avgiften för eftermiddagsvård som sker i familjedagvård eller daghem bestäms enligt dagvårdens klientavgifter.

För eftisavgifter kan man vid behov ansöka om ekonomiskt stöd från Borgå stads social- och familjetjänster.

11 Ekonomi

Kommuner som ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet enligt lagen om grundläggande utbildning beviljas statsandel för verksamheten. Verksamheten finansieras i första hand med avgifter som betalas av föräldrarna samt med statsandelar. Vid planeringen av verksamheten beaktar man stadens ekonomiska riktlinjer.

12 Ekonomiskt stöd till verksamhetsarrangörer

För driftskostnaderna för sådan morgon- och eftermiddagsverksamhet som avses i lagen om grundläggande utbildning beviljas den kommun som ordnar sådan verksamhet i statsandel 57 procent av det belopp som fås när antalet timmar som fastställts för denna verksamhet som grund för beräkning av statsandelen för kommunen multipliceras med det per timme bestämda priset per enhet.

Borgå stad ger eftisarna möjlighet att avgiftsfritt fungera i skolans lokaler samt i vissa andra lokaler som ägs av staden. Eftermiddagsverksamheten är understödd verksamhet. Staden beviljar löne- och verksamhetsbidrag till eftisarrangörer. Då bidrag beviljas används bildningsnämndens godkända bidragsdirektiv. Avsikten med understöden är att hålla avgifterna skäligen och att garantera verksamhetens framtid och vidareutveckling. Med bidragen vill Borgå stad se till att det i varje eftermiddagsklubb finns tillräckligt med yrkeskompetenta ledare.

Om ordnande av verksamhet överenskoms i ett årligt avtal mellan staden och serviceproducenten. Tillsammans med serviceproducenten, skolan och utbildningstjänsterna utvärderas vid behov om det finns grunder att byta serviceproducent efter avtalsperioden.

Stadens mål är att stöda deltagandet för barn med särskilda behov i eftermiddagsverksamheten genom att stöda arrangören i att anställa mer personal till gruppen då antalet barn med särskilda behov eller stödbehovet förutsätter det. Behovet bedöms som en helhet.

Staden har två ambulerande eftisledare som fungerar som klubbhandledare t.ex. i utmanande grupper. Ledarna är med och utvecklar kvaliteten i verksamheten. De ambulerande eftisledarna arbetar i föreningarnas eftermiddagsklubbar och målet är att besöka alla eftisar regelbundet.

Borgånejdens arbetssökande rf /Porvoon seudun työnhakijat ry (PSTH ry) hjälper eftermiddagsverksamhetens serviceproducenter bl.a. med avgiftsbelagd lönebetalningsservice.

13 Framtidens utmaningar

Eftermiddagsverksamheten är ett viktigt och förmånligt förebyggande arbete för kommunerna. Den säkerställer också att föräldrarna kan arbeta eller studera. För barn i familjer med små inkomster kan eftermiddagsverksamhet vara den enda möjligheten till ledd hobbyverksamhet. Målet är att alla som behöver en plats och som omfattas av eftermiddagsverksamheten kan beviljas plats.

Olika verksamhetsformer inom eftermiddagsverksamhet med kultur- och fritidssektorn behöver funderas över. Samarbete görs med Borgå konstskolas eget eftis.

Ett tillräckligt stöd för arrangörerna är mycket viktigt för att kunna upprätthålla en viss verksamhetsnivå. Detta stöd omfattar bl.a. ett tillräckligt antal kompetenta och entusiastiska ledare. Målet är att samarbetet mellan hemmet, skolans och förskolans personal utvecklas. Barn med särskilda behov, konsultation och mångprofessionellt samarbete, förebyggande av mobbning, barnens möjlighet till lugna stunder samt ändamålsenliga eftislokaler är ärenden som regelbundet diskuteras.

14 Allmänt

Verksamhetstid

Eftermiddagsklubbar är öppna alla skoldagar (ej lördagar). Verksamhet ordnas under tre, fyra eller högst fem timmar per dag. Klubbarna har öppet till klockan 17.00. Hur länge barnet är i eftis och när barnet ska gå hem baserar sig på en överenskommelse mellan barnet och föräldrarna, vilket klubbedarna övervakar. Eftisarna är stängda under skollov.

Försäkringar

Verksamhetsarrangören sköter om försäkringar som täcker den tid då barnet är i eftermiddagsklubben och resan till och från eftis (skolan–eftis–hemmet). Under eftistid kan barnet delta i annan klubbverksamhet som ordnats av skolan. En kopia av försäkringsbrevet ska sändas till koordinatören innan verksamheten börjar.

Straffregisterutdrag och tystnadsplikt

Arbetsgivaren ansvarar för granskning av de anställdas straffregisterutdrag. Arbetsgivaren undertecknar och förvarar kontrolldokumentet. Arbetsgivaren ansvarar också för att tystnadsplikten efterföljs i verksamheten. Alla eftisledare undertecknar ett avtal om tystnadsplikt. I de fall då serviceproducenten och ledaren är samma person, bör straffregisterutdraget uppvisas för den som koordinerar verksamheten.

Behandling av personuppgifter

Villkor för behandling av personuppgifter har bifogats till avtalet för anordnandet av eftermiddagsverksamhet.

Lokaler

Eftermiddagsklubben bör finnas i skolan eller nära skolan. Då är vägen från skolan till eftis tryggare, och riskerna minimeras. Lokalens storlek i förhållande till antalet barn är avgörande. Det är viktigt att lokaler är fysiskt, psykiskt och socialt trygga. Utrymmen och redskap bör vara ändamålsenliga och passa för verksamheten. Det är bra om det finns utrymme för spel och lek samt ett lugnt område där barnen kan läsa sina läxor och äta mellanmål. Om mellanmålet tillreds i eftis bör man reservera vederbörliga utrymmen för detta.

Arrangören av eftermiddagsverksamhet och/eller ledare diskuterar tillsammans med skolan om verksamhetens utrymmen. I skolorna beaktas lokalbehovet för eftermiddagsverksamheten så att eftermiddagsverksamheten på samma sätt som undervisningen har företräde framför annan verksamhet i skolans lokaler.

För klubblokaler ska finnas en gällande säkerhets- och räddningsplan som personalen känner till. Skolan går igenom riktlinjerna för säkerhets- och ansvarsfrågor med tredje sektorn. Ledarna deltar i räddningsövningen som skolan ordnar. Alla verksamhetsställen är rökfria arbetsplatser.

Då man fastställer gruppstorleken för respektive verksamhetsställe beaktas lokaliteterna, det totala barnantalet, de specialbehov som hör till den enskilda elevens utveckling och hälsa samt verksamhetsmiljöns mångsidighet och möjligheten att differentiera funktioner. Gruppens struktur bedöms som en helhet.

Koordinering

Verksamheten koordineras av koordinatören för eftermiddagsverksamheten som anställts av Borgå stad. Till koordinatörens uppgifter hör bl.a. att stöda föreningar att grunda eftermiddagsklubbar, arrangera utbildning och handledning för ledarna, informera om verksamheten, planera, arrangera och utveckla verksamheten.

Opartiskhet

I eftermiddagsverksamheten eller med den jämförbar verksamhet är det inte tillåtet att dela ut, hålla framlagt eller tillgängligt reklamaffischer, broschyrer eller annat reklammaterial eller särskilt världsåskådningsmässigt eller konfessionellt material.

Ändringssökande

I beslut som gäller arrangerande av eftermiddagsverksamhet söks ändring i enlighet med kommunallagen.

Dokument som hör till verksamheten:

Lag om grundläggande utbildning (628/1998)

Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009)

Lag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002)

Förordning om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998)

Grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen 2011, Utbildningsstyrelsen

Kvalitetskriterier för den grundläggande utbildningen, morgon- och eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen och för skolans klubbverksamhet 2012

Morgon- och eftermiddagsverksamhet inom den grundläggande utbildningen

